

GREENPEACE

SAYI #95
greenpeace.org.tr

Yırcı yüzünü
güneşe döndü:

Eski Köye
Yeni Enerji

Volkswagen skandalı
beraberinde neler getirdi?

İğneada'ya nükleer santral mi?

Marmara Ereğlisi kömüre
geçit vermiyor

GREENPEACE

#EskiKöyeYeniEnerji

İçindekiler

Volkswagen skandalı beraberinde neler getirdi?

Volkswagen dizel araçlarının emisyon testi sırasında hile yapan yazılım kullandığını itiraf etti. Halk sağlığını tehlikeye atan bu skandal otomotiv endüstrisinin kirlilik yasalarında acil reformlara gidilmesi gerektiğinin bir kanıtı.

Marmara Ereğlisi kömüre geçit vermiyor

Marmara Ereğlisi, çevre mücadelesinde kömüre karşı birleşti. Trakya ve Tekirdağ çapında çevre mücadelesi veren 16 sivil toplum kuruluşu "Marmara Ereğlisi Çevre Platformu" oluşumunu kurdu.

Yırca Köyü'ne güneş enerjisi geldi

Yırca köylüleri ile birlikte Yırca Köy Camii ve İlkokulu'nu güneş enerjisi ile aydınlatmak için başlattığımız Eski Köye Yeni Enerji kampanyası başarıya ulaştı. Yırca'yı güneş enerjisi ile tanıştırmak için yürüttüğümüz kitle fonlama kampanyasını yüzlerce insan destekledi.

İğneada'ya nükleer santral mi?

Geçtiğimiz günlerde, İğneada'da üçüncü nükleer santral projesi tekrar gündeme getirildi. Türkiye'de nükleer planların geçmişi 50 yıl öncesine dayanıyor ama bu sadece nükleer planların değil, nükleere karşı kararlı bir mücadelenin ve direnişin de tarihi.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk.
No: 1 Kat: 5 Beyoğlu 1 İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Aykut Uluer

Editör

Çağrı Özütürk

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

Kapak Fotoğrafı

Jan Beranek

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Rainbow Warrior “Nükleere Hayır” Demek için Güney Kore'deydi!

Rainbow Warrior gemimiz, Kore hükümetinin enerji politikasını değiştirmesi için düzenlenen kampanyamızın bir parçası olarak 9-25 Ekim tarihleri arasında Güney Kore'ye demir attı.

Kore hükümeti, Busan - Ulsan arasında yer alan ve dünyanın en büyük nükleer enerji santrali kompleksi olan Kori Nükleer Enerji Santrali'ne iki reaktör daha inşa etmeyi planlıyor. Santralin hali hazırda altı reaktörü bulunuyor. Santralin çevresindeki 30 kilometrelik alan içerisinde yaklaşık 3.4 milyon insan yaşıyor. Rainbow Warrior bu planın karşısında durmak ve “Nükleere hayır” demek için 9-25 Ekim tarihleri arasında Güney Kore'deydi.

© Jungyeob Ji / Greenpeace

Fotoğraflar: Jan Beranek / Greenpeace

Yırca Köyü'ne güneş enerjisi geldi

Yırca köylüleri ile birlikte Yırca Köy Camii ve İlkokulu'nu güneş enerjisi ile aydınlatmak için başlattığımız Eski Köye Yeni Enerji kampanyası başarıya ulaştı. Kömüre karşı mücadelesini geçtiğimiz aylarda kazanan Yırca Köyü'nü güneş enerjisi ile tanıştırmak için yürüttüğümüz kitle fonlama kampanyasını yüzlerce insan destekledi. Uzman mühendislerin denetimiyle, 8 ülkeden gelen Greenpeace destekçileri tarafından yapılan güneş enerji sistemi kurulumu yaklaşık 5 gün sürdü.

Eski Köye Yeni Enerji kampanyası kapsamında 9 Ekim günü hep birlikte Yırca'ya gittik; ilk etapta köyün camisine ve ilkokuluna güneş panelleri kurduk. Panellerin açılışını ise "Güneş Şenliği" ile kutladık. Destekçilerimiz, Yırca köylüleri ve çeşitli ilçelerden gelen belediye yetkilileri ile birlikte Yırca köy meydanında buluştuk. Herkesin vurguladığı tek bir konu vardı, o da Türkiye için yaratılan bu projenin tekrarlanabilmesi için bürokratik engellerin ortadan kaldırılması gerektiği.

Yırca'da buluşma amacımız kömürlü termik santrallerin aksine doğa ve toplumla barış içerisinde enerji üretiminin mümkün olduğunu göstermekti. 8 ülkeden gelen destekçilerin birlikte üretmesiyle Yırca'nın ilkokulu, camii ve mezarlığı güneş enerjisiyle aydınlandı. Yırcalıların ortak alanları güneş enerjisine kavuştu; eski köye yeni enerji geldi. Bu başarının tekrarlanabilmesi için bireysel enerji sistemlerinin şebekeye erişiminde yenilenebilir enerjilere öncelik verilmesi gerekiyor.

Temiz yenilenebilir enerji kaynakları ile gelişmek mümkün

Güneş enerjisi potansiyelinde Avrupa'da ikinci sırada olan Türkiye, bu potansiyele rağmen güneş enerjisinden en az faydalanan ülkelerden biri... 2030 yılına kadar mevcut izlenen yol yerine önerdiğimiz enerji devrimi adımları uygulanırsa 98.300 kişi yenilenebilir enerji sektöründe daha iyi şartlarda çalışıyor olacak, elektrik maliyeti mevcut izlenen yoldan daha uygun maliyete olacak ve havaya 205 milyon ton daha az karbondioksit salımı olacak.

Yeni nesil bireysel güneş enerji sistemlerinde kapalı sistem maliyetinin en yüksek kalemi batarya grubu... Doğrudan şebekeye bağlanması durumunda üretilen elektriğin devlet destekli alımı söz konusu. Şebekeye bağlanması durumunda panellerin kendi maliyetini karşılama süresi 8 ila 10 yıl arasında. Artık bütün dünyada uygulandığı gibi Türkiye'de de küçük çaplı güneş sistemlerinde şebekeye öncelikli erişimin sağlanması ve Türkiye'nin yüzünü güneşe dönmesi çok önemli... Yırca bu anlamda emsal teşkil eden bir proje!

Yırca Köyü'ne kurulan kapalı güneş enerjisi sisteminin maliyet dağılımını görmek ve Greenpeace Enerji Devrimi kampanyası hakkında daha fazla bilgi almak için www.eskikoyeyenienerji.org internet sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Volkswagen skandalı beraberinde neler getirdi?

Alman otomobil üreticisi **Volkswagen dizel araçlarının emisyon testi sırasında hile yapan yazılım kullandığını itiraf etti**. Halk sağlığını ciddi biçimde tehlikeye atan bu skandal otomotiv endüstrisinin kirlilik yasalarında acil reformlara gidilmesi gerektiğinin bir kanıtı. Bu reformların gelecekte üretilecek otomobillerin emisyon testlerinin bağımsız ve şeffaf şekilde gerçekleştirilmesini sağlaması ve gerçek sürüş şartlarını yansıtmaması gerekiyor. **Volkswagen artık kamuoyunu kandırmayı bırakmalı; hükümetler ise bu konuyla ilgili tavrını net bir şekilde koymalı.**

© Michael Loewa / Greenpeace

Greenpeace olarak Volkswagen'in dizel araçların emisyonları konusunda hileye başvurduğunu daha önce de belirtmiş; 2011 yılında Volkswagen'in emisyon hedefleri ile ilgili siyasilerle görüşmeler yaptığının altını çizmiştik. 2015 yılında patlayan Volkswagen skandalının boyutları oldukça büyük: VW kirlilik testlerini yanıltmak için yaklaşık 11 milyon dizel araca hileli yazılım yükledi. Skandaldan etkilenen otomobilleri düzeltmek ve kullanıcıların otomobillerini yenileriyle değiştirmek en iyi ihtimalle 2016 yılının sonunu bulacak gibi gözüküyor. Bu aldatmaca 2008 yılından beri Volkswagen otomobillerinden havaya beklenenden çok daha ciddi miktarlarda azot oksit (NOx) yayıldığı anlamına geliyor ki bu miktar kamuoyu sağlığı için çok büyük bir risk oluşturuyor. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre azot oksit (NOx) emisyonları astımı tetikliyor, akciğer hastalıklarına neden oluyor. Bu emisyonlar aynı zamanda kalp krizi riskini artırıyor, erken ölümlere sebebiyet veriyor. Özellikle büyük şehirlerde ve ana yolların yakınında yaşayanlar ciddi risk altında bulunuyor.

Testler gerçek sürüş şartlarında yapılmalı

Satış ve prestij kaybı, para cezaları, açılması olası davalar; Volkswagen şu anda milyar dolarlık bir zararla karşı karşıya. Bununla birlikte uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standart & Poor's (S&P) Volkswagen'in kredi notunu düşürmüş durumda. Otomotiv endüstrisi bir bütün olarak düzenleyicileri manipüle etmeye, kirlilik standartlarını yanıltmaya, kamuoyu sağlığını, soluduğumuz havayı ve çevreyi tehdit etmeye oldukça müsait. Otomobil üreticileri tarafından verilen resmi emisyon testi sonuçları ve yakıt tüketimi datası yollardaki mevcut seviyelerle birbirini tutmuyor. Yollardaki otomobillerin büyük bir kısmı kağıt üzerinde gösterilenden, birçoğu ise yasal olarak izin verilenden çok daha kirlidir. Üreticilerin geçmişte yönetmeliklerdeki sayısız boşluktan faydalandığını göz önünde bulundurursak, bu son derece mümkün. Avrupa'da Volkswagen skandalına karşı büyüyen öfke dürüst emisyon testlerinin gerekliliğini de su yüzüne çıkarttı. Avrupa Birliği bakanları gerçek sürüş şartlarında gerçekleştirilmesi gereken yeni emisyon testlerini devreye sokmak yönünde görüşmeler yapıyor. Ama otomobil üreticileri gerçek sürüş şartları ve resmi laboratuvar sonuçları arasındaki izin verilebilir düzeydeki sapmaları maksimum seviyede tutacaklarını garanti etmek gibi yollara başvurarak bunun önüne geçmeye çalışıyor.

© Nicolas Chauveau / Greenpeace

11 MİLYON DİZEL ARAÇ

NO_x ve CO₂ EMİSYONLARI

Otomotiv endüstrisinin sağlığımızı tehdit etmesine izin veremeyiz!

Hükümetlerin idealleştirilmiş laboratuvar testleri yerine gerçek şartlarda gerçekleştirilen emisyon testlerini benimsemesini ve emisyon standartlarına uymayan araçlara sürüş onayı verilmemesini talep ediyoruz. Üreticiler otomobillerinin çevreye ve sağlığa olan etkilerini açıkça ifşa etmeye zorlanmalı. Çünkü dünyamızın geleceği ve sağlığımız için bu gerçekten çok önemli!

© Stephan Morgenstern / Greenpeace

İğneada'ya nükleer santral mi?

Geçtiğimiz günlerde, İğneada'da üçüncü nükleer santral projesi tekrar gündeme getirildi. Türkiye'de nükleer planların geçmiş 50 yıl öncesine dayanıyor ama unutulmamalı ki bu sadece planların değil, aynı zamanda nükleere karşı kararlı bir mücadelenin ve direnişin de tarihi.

Deniz Bayram

Seçim Hükümeti'nde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görevini yürüten Ali Rıza Alaboyun'un "İğneada'ya üçüncü nükleer santrali planlıyoruz," açıklamasını duyunca kulaklarımıza inanmadık ama bunun yeni bir haber olmadığını da biliyoruz. Seçim kampanyalarının enerji odağında yapılan açıklamalardan, seçim zamanı dışında alınan siyasal kararlardan, mevcut enerji üretim politikasının bir parçası olarak nükleer enerjide üretim hedeflerinden, Akkuyu ve Sinop'un dışında İğneada'nın da nükleer santral alanı ilan edilen bölge olduğundan haberdarız. Türkiye'de nükleer planların geçmiş 50 yıl öncesine dayanıyor ama bu sadece planların değil, aynı zamanda nükleere karşı kararlı bir mücadelenin ve direnişin de tarihi. Nükleer santral Akkuyu'da elli yıldır yoksa, bunun nedeni mücadele edenler, direnenler, so-

kaklarda olanlardır. İşte tam da bu yüzden, "Üçüncü nükleer santrali yapacağız," demek bu kadar kolay olmamalı.

Üçüncü nükleer santral dile gelmişken...

Üçüncünün gelişi, birinci ve ikinciden belli olur diyerek Akkuyu'daki usulsüzlükleri bir kez daha hatırlayalım. 50 yıl önce "Türkiye atom bombasına kavuşacak," diyerek duyurusu yapılan nükleer planlar, nükleer araştırma daireleri, Akkuyu yer lisansı, ihaleler, proje iptalleri, sayısını unuttuğumuz kadar nükleer projeye talip olan yabancı yatırımcılar... Eylemler, mücadeleler, mitingler, itirazlar... Tarih 2010'u gösterirken, Rusya Federasyonu ile Türkiye Cumhuriyeti arasında, Akkuyu'da nükleer enerji santrali yapılması konusunda ikili anlaşma ve ardından yapboz tahtası şeklinde devam eden projenin izin ve lisans süreci.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde devam eden, şeffaf olmayan, yurttaşların ve çevre kurumlarının katılımcılığını dışlayan, çevre örgütlerinin süreçlerde yaptığı itirazları sunulan katkılar-mış gibi göstererek projeye meşruiyet algısı kazandırmaya çalışan cinlikler ve açılan davalar... Üç nükleer santral duyurmakla, Akkuyu'da tüm eksikliklere rağmen olumlu ÇED kararı vermekle olmuyor. Havada asılı kalan sorularımız var.

Nükleerin yıkıcı etkisi teknoloji tanımıyor!

Yanıbaşımızdaki Çernobil ve uzağıımızdaki Fukushima başta olmak üzere defalarca gördük ki nükleerin yıkıcı etkisi sınır, ülke, ileri teknoloji tanımıyor. Nükleer enerji santrallerinin üreteceği enerji temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilebilirken ve enerji verimliliği politikaları ile nükleer enerji santralinden üretileceğini umduğunuz enerji tasarruf edilebilirken, neden nükleer enerji? Mevcut durumda nükleer enerji santrallerinin Türkiye'nin her geçen gün artan emniyet ve güvenlik riskleri karşısında saatli bomba olduğunu daha iyi okuyabilirken; nükleer atıkların nasıl depolanacağı, nasıl taşınacağı Türkiye'nin değil, hala dünyanın muammasıyken, bu ısrar niye? Nükleer kazaların pek çoğu personel hatasından kaynaklanırken, yeterli personel olmadığını bile bile nükleer ısrarı bir intihar değil mi? Sorularımızı sıralamaya devam edersek liste uzar ama nükleer enerjiye hayır demenin abc'sini, "Ne İğneada'sı?" diye sorarken de tekrar etmeden geçmeyelim.

Nükleer enerjiye hayır, çünkü...

Doğaya geri dönüşü olmayan zararlara, yıkıma mecbur değiliz. Doğa devletlerin ve şirketlerin, yaşanan deneyimlerden ders çıkarmadan tahrip etmekte, risk ve tehdit altına sokmakta ısrar edebileceği bir nesne değildir. Nükleer riskler sıfırlanamaz. Nükleer zararların sosyal, ekolojik, toplumsal ve ekonomik sorumluluğu dünyada hiçbir devletin, hiçbir ulusalüstü/uluslararası oluşumun ve şirketin alabileceği düzeyde değildir.

Nükleer intihardır!

Türkiye'de nükleer enerji konusunda riskler, tehditler, davalar, itirazlar, cevaplanamayan soruların yazılı olduğu liste bu kadar uzunken, İğneada'ya üçüncü nükleer santral projesi açıklamasını intihara teşebbüs olarak değerlendiriyor ve anlamakta güçlük çekiyoruz. Elli yıllık nükleer enerji tarihini, ne zaman siyasal alanda nükleer tartışması başlarsa, nükleer enerji santrallerini kurmak için alınan kararlar tarafından değil, uzun yıllara da dayanan mücadelenin tarihi ile okumayı tercih ediyoruz.

İğneada sahili biyoçeşitliliği, longoz ormanlarının varlığı, ekolojik güzellikleri, tarihsel ve kültürel mirası ile bir değerdir. Tekrar edelim. "Üçüncü nükleer santrali İğneada'ya yapacağız," demek bu kadar kolay olmamalı, olamamalı.

Marmara Ereğlisi kömüre geçit vermiyor

Marmara Ereğlisi, çevre mücadelesinde kömüre karşı birleşti. Trakya ve Tekirdağ çapında çevre mücadelesi veren 16 sivil toplum kuruluşu “Marmara Ereğlisi Çevre Platformu” oluşumunu kurdu.

Marmara Ereğlisi Çevre Platformu kömürlü termik santrallerin halk ve çevre sağlığı üzerindeki etkilerini izleyerek, Kaptan Demir Çelik Şirketler Grubu’nun Marmara Ereğlisi ilçesinin %33’ünü kaplayacak bir kömürlü termik santral kurma isteğine karşı mücadele edecek. 700 MW gücünde olan kömürlü termik santralin kurulması halinde, Tekirdağ şehir merkezinde ve İstanbul’un çok sayıda ilçesinde yaşayan yaklaşık 2 milyon insan santralin üreteceği 310 bin tondan fazla sera gazı emisyonundan etkilenecek.

Danıştay, Marmara Ereğlisi’ne yapılması planlanan termik santral yapımını içeren, tarım alanlarını “enerji üretim ve depolama alanı” ve “kentsel yerleşme alanı” adları altında yapılaşmaya açan Trakya Bölge Planı değişikliğini oybirliğiyle durdurmuştu. İlçeye yapılması planlanan ithal kömürlü termik santraline karşı mahkeme süreci devam ederken, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı plan notunda değişikliğe gitti ve yeni çevre planında Marmara Ereğlisi’nde iki bölgeyi termik santral alanı ilan ederek termik santral yapımına yol açacak süreci tekrar başlattı.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nde askıya çıkan planlara itiraz edeceklerini vurgulayan Marmara Ereğlisi Çevre Platformu Avukatı Seyhan Çetin, “Marmara Ereğlisi antik çağda başkent olan tarihi bir tarım bölgesidir. Bu bölgenin tarihi ve kültürel zenginliklerine zarar vermeden ekolojik tarım arazisi

© Yunus Emre Aydın / Greenpeace

Sağlık ve Çevre Birliği HEAL’in “Ödenmeyen Sağlık Faturası” başlıklı 2014 yılındaki çalışmasına göre **Türkiye’de kömürlü termik santraller her yıl 2,9- 3,6 milyar USD arasında sağlık maliyetine neden oldu**; kömürlü termik santraller nedeniyle **her yıl 2879 erken ölüm, 637.643 iş günü kaybı, 3823 yeni kronik bronşit vakası** yaşandı.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’nün araştırmalarına göre çevresel hava kirliliği 2012 yılında 3,7 milyon kişinin erken ölümüne sebep oldu ve en büyük çevresel sağlık tehdidi olarak listelendi.

olarak kullanılması yerine, tarım arazisi ve yerleşim alanlarının ortasına 127 milyon metreküp içme ve kullanma suyu, 2 milyon 200 bin hektar tarım arazisi ve 1.800 bin nüfusun olumsuz yönde etkileneceği bir bölge kömürlü termik santral arazisi olarak ayrılmıştır. Yurtdışından gelen kömürü burada yakıp bizi zehirleyecek olan planlamalara karşı mücadele ediyoruz. Projeye karşı çıkan halk yaşam alanları, tarım arazileri ve santralden çıkan gazlarla halk sağlığı zarar göreceği için projeye karşı çıkıyor,” şeklinde konuştu.

Kömürlü termik santraller trafik kazalarından daha çok can alıyor

Geçtiğimiz yıl yayınladığımız “Sessiz Katil” raporunun bulguları, Türkiye’de 2010 yılında kömürlü termik santrallerin yarattığı hava kirliliğinin insan ömrünü yaklaşık 10 yıl kısalttığı ve aynı yıl Türkiye’de kömürlü termik santrallerin yarattığı hava kirliliğinden kaynaklı ölümlerin, trafik kazalarında yaşanan can kayıplarının yaklaşık 2 katı olduğunu ortaya koyuyor. Hava kirliliği kalp, akciğer ve solunum yollarını etkileyerek akciğer kanseri, mesane kanseri, felç, iskemik kalp hastalıkları, kalp krizleri, kalp yetmezliği, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) ve astım gibi hastalıklara neden oluyor; çocukların sık solunum yolları enfeksiyonu geçirmesine, akciğer gelişimlerinin yetersiz olmasına sebebiyet veriyor.

Nükleer mücadelesinde sen de yanımızda ol!

Sadece Akkuyu değil; arkadaşların, sen ve sevdiklerin...
Kısaca tüm canlılar tehdit altında. Onları korumak için
harekete geç!

GREENPEACE

imza.greenpeace.org/akkuyu